

ništva kazao, da ga je u sjemenište ili u duhovno zvanje privukao niski standard kod crkvenih institucija. Kandidati jednostavno očekuju normalan život u sjemeništu, a pripravnici su na sve razumne žrtve, na sustine et abstine.

Pa kada se uz nerazumijevanje općih potreba Crkve, napose one na Zapadu, od koje smo primili kršćanstvo i kulturu, mnogo puta i misionarske poslanike i materijalnu pomoć, vrhunska teološka djela i kršćansku umjetnost, na današnju generaciju katoličkoga Zapada baca krivnja za nestašicu duhovnih zvanja, prestaje razgovor. Zapad čuva depositum fidei. Zapad ga razvija za sebe i za nas i za sav svijet. Izbacimo iz svojih biblioteka teološka djela Zapada, pogotovo susjednoga Zapada, pa ćemo vidjeti, što će nam ostati?! Deplasirano je jednu eminentno crkvenu akciju najplemenitijih ciljeva nazvati svakojakim imenima.

Karavane idu svojim putevima, i kroz pustinju i kroz prašumu. Teško da će ih baciti u zabunu povici sa strane »eksport«, »import«, »trgovina mrtvim dušama«, »lov na njih«, »danak u krvi« i »janjičari«.

Dr Rudolf Römer

VIDICI

NEUZORANA LEDINA

(Nije sve zlo ni na današnjoj omladini)

Sigurno je današnja omladina, i u nas, jako daleko od idealnog kršćanskog tipa. Ne tužimo se na nju samo mi; sav je stariji svijet pun prigovora na njezinu adresu. Obijesna je, neobuzdana, raspuštena, preslobodna: ne štuje i ne respektira nijednog auktoriteta; samo da joj je uživanja, sporta, zabave, ljubakanja. Nemirna je i nesređena. Ima vrlo malo smisla za kakve više težnje. Apatična je prema svakomu filozofiranju. U religioznom je pogledu hladna i površna.

Tako je. To su činjenice, koje se ne daju nijekati: očima ih oko sebe gledamo svaki dan. I djecu je iz katoličkih obitelji, — drugo je pitanje, koliko je taj katolicizam stvaran i istinit, — zahvatila ili, barem, zarazila ta psihoza. Gubi se sve više iz života ideal djeteta, mladića, djevojke, o kojemu smo negda, stoljećima, tradicionalno, sanjarili. Nema više prostodušne, naivne, povjerljive djece, koju je Isus toliko volio. I mi svi s njim. Nema više ni plahih curica, koje bi se pri svakom susretu sa stranom osobom do ušiju zacrvenjele od stida i neprilike, pa bježale k mami ili za ogradu. Nema više ni čednih i pobožnih djevojaka, kojima je prva briga bila njihova djevojačka čast, a prvi princip u odnosu sa svijetom i sa društvom oprez i rezerva. Ni mladića više nema, koji

su išli kroz život kao kakvi zasanjani vitezovi i vjerovali u neki svoj, viši, misionarski, mesijanski, poziv: nacionalni, socijalni, religiozni, i bili fanatici ideje.

Nema ih. Bolje bi možda bilo reći: nema ih onoliko, koliko prije. A i u koliko ih ima, nijesu onoga tipa. Jer, ni danas nije oko nas sve samo zlo.

Nije problem moderne omladine tako jednostavan, kako mnogi misle. Ukrštava se u njemu puno momenata, negativnih i pozitivnih. I pozitivnih.

Nije omladina od danas samo optuženik; ona je i tužitelj. Tužitelj društva, koje joj je nametnulo ideologiju, iz koje je ona samo povukla konsekvencije, protiv kojih se sada to isto društvo buni. Logičnija je od njega i iskrenija. Hvata se, bez suzdržavanja, slobode i prava, koja joj daju. Afirmira život, o kojemu joj fraziraju. Ako nema nikakva nadzematjskog auktoriteta, zašto bi ona štvala auktoritet onih, za koje vidi, da nijesu bolji od nje? Ako su seksualni nagoni stvar prirodne nužde, zašto da ih se stidi; zašto ih ne bi pokazivala i javno na ulici; zašto bi samu sebe uzalud lomila i trla? Ako nema života s onu stranu groba, jedino je logično, da se čovjek, dok je živ i mlad, što temeljitije izivi i provede. Tko tomu može prigovoriti? Ako su nam majka i otac samo nagoni i sebi za nasladu podarili život, zašto da im budemo zahvalni? Mladost nije nikada voljela hipokrizije; ne voli je ni danas. Ona neće da robuje »predrasudama«. I neće da zna za kompromise i polumjere. Nije, kao njezini oci i majke, još uvijek pod hipnozom starinskih običaja. A nije ni bojažljiva. U punini je života i snage. Nijesu je još životne nedaće skršile ni učinile opreznom i sumnjičavom; nijesu je još životna razočarenja prisilila na faktičnu kapitulaciju pred tajnama i zagonetkama života. Kad su je pustili niz vodu, ona uživa u tome, da obijesno pliva; da je valovi nose, kud hoće. »Plovi, plovi, moja lađa, u koj' goder kraj, Ja ti cilja još ne nađoh, sama cilj si daj!«

Manje je današnja omladina krivac, a više je žrtva. A za žrtvu valja imati saučešće. Treba je razumjeti. Utopljeniku valja pružiti ruku.

Kao svaki tipični grijješnik, i današnja je omladina brutalno iskrena. Ne sakriva svoje bijede; pokazuje ju bez stida; spremna je da uvijek sama sebe optuži. Ne priznaje nikakvih »tabu«-a. Ne glumi, kao generacija prije nje, mnogo puta, i protiv svoje volje, pod pritiskom okolice, licemjerne i dvolične. Taj je pritisak s nje danas spao, i ona, prepuštena sama sebi, instinktivno mrzi reprezentirati, »dvostruki«, moral. Ona se stoga lako ne vrijeđa. Možeš s njom otvoreno govoriti. I otvoreno je koriti. Ne će te možda poslušati, ali hoće saslušati. Njoj iskrena ispovijed nije teška, ako je već ušla u ispovjedaonicu, i klekla na koljena. Nema šta izgubiti. A nema šta ni sakriti. Njezini su grijesi i onako pred svačijim očima: »in conspectu solis« (2. Kralj. 12, 12.). Tvrde je kože. Dovoljno je već sa sviju strana naoptuživana i iznapadana. Iskrena je. A od iskrenosti do poniznosti i pokore samo je jedan korak.

Nije današnja omladina ni tvrdokorna. Bez predrasuda je. Ako nas slijepo ne sluša i ne kune se na naš auktoritet, ne sluša ni drugih. Kritična je i prema sebi; kritična je i prema svojim učiteljima. Ne zatvara se, načelno i apriorno, ni od kakvih utjecaja. Go-

vorit će sa svakim. I raspravljat će o svačemu. Koncedirat će ti mnogo, ako si joj se uspio nametnuti razlozima. U stanju je duhovne fluktuacije. Nije unaprijed, neopozivo i tvrdoglava, predisponirana, opredijeljena samo na jedno. Hoće da bude slobodna. Tijesto je, koje, očito, još nije dobilo svoga konačnog oblika. Čeka na ruku i na majstora. Moguće joj je uvijek pristupiti.

Nije današnja omladina ni bez ambicije. Njezin je materijalizam samo relativan. Nema ideala, jer ih ne poznaje. Pod naoko apatičnom površinom sakrivaju se, u mnogoj od tih mladih duša, snažne duševne energije: instinktivna potreba, da se afirmira i da bude velika i »aktivna«. Odatle u moderne omladine onaj njezin, tako tipični, titanski nemir; odatle i ono njezino, pasionarno i strastveno, tehničko i sportsko rekorderstvo; nesvijesno, neizdovoljeno i nestrpljivo pružanje ruku za veličinom i neumrlošću. Treba to samo ispravno kanalizirati. Treba mladiću ili djevojci dati perspektivu: otkriti joj nepoznati svijet prave, moralne, veličine. Možda će je on povući za sobom češće i brže, nego što i mislimo. Od Savela može u čas postati Pavao.

I dobrote je zapravo žedna današnja omladina. Stoga toliko i frazira o ljubavi. To je i vuče u bolesnu i neobuzdanu erotiku. Treba joj netko, tko je voli i koga će ona voljeti. Treba joj netko, tko će joj biti dobar. Fatalno je samo, što joj se nikada nije objavila ljubav i dobrota u svojoj pozitivnoj formi: visokoj, plemenitoj i čistoj. Nije se još namjerila na veliko srce. Nitko je još nije pravo zagrljio i stoplio. Nitko joj nije pristupio s prave strane. Nitko joj nije dao prilike, da se istinski ogrije i obveseli. Nitko je još nije razoružao superiornošću dobrohotnosti i praštanja. A dala bi se, možda, razoružati.

Naša je današnja omladina neuzorana ledina. Čeka na plug. I na onaj pastoralni. Čeka na apostole, ali prosvijetljene i velike u ljubavi i dobroti.

Mnogi su mladi ljudi i djevojke i u naše doba našli Boga i iza duga lutanja, i kroz mnoge bure. I usrećili su se. Za druge je to samo pitanje duhovne sreće. Hoće li se namjeriti na inteligentnu i plemenitu kršćansku dušu. Hoćemo li im umjeti pristupiti sa psihološkim taktom, sa razumijevanjem i dobrotom. U ispovijedi i drugdje! Šansi ima. Svako je od ova četiri, očito pozitivna, svojstva današnje omladine šansa. Velika šansa!

C.

ODOZGOR ILI ODOZDOL

(Protiv pastoralnog defetizma)

Nije to nikad logika pastoralne revnosti, kad svoj nerad i svoju neaktivnost pokrivamo tuđim neradom i tuđom neaktivnošću. Nije ni onda, kad se to kolorira ojađenošću, revoltom, protestom, povrijeđenoga idealizma. »Nema inicijative odozgor!« »Nitko da nas povede!« »Vežu ti ruke, i kad bi htio raditi. Bacaju ti klipove pod noge!« »Nitko te ne shvaća. Još ti se smiju i prave na tvoj račun dosjetke!« »Potpuno sam osamljen. Pomoći niotkud. Ni moralne ni materijalne!« »Ni da te pohvale. Ni dati barem priz-